

Oğuz Grubu Türk Lehçelerinde Kuyruksuz Tilki Masalı

Yazar

G. Selcan Sağlık Şahin

ISBN: 978-605-4692-29-0

1. Baskı

Şubat, 2017 / Ankara

100 Adet

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 223

Web: grafikeryayin.com

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	7
1. Masal: Tanımı, Türleri, Tasnifi Meselesi.....	9
2. Hayvan Masalları	12
2.1. Hayvan Masallarının En Sık Kullanılan Hilekâr Karakteri: Tilki	16
3. Oğuz Grubu Türk Lehçelerinde Ortak Bir Masal: Kuyruksuz Tilki	17
4. Metinler	18
4.1. Anadolu Sahası	18
4.1.1. Koca Nine ile Tilki (Gümüşhane Varyantı)	18
4.1.2. Anakarıyla Tilki (Elazığ Varyantı)	21
4.1.3. Nine ile Tilki (Diyarbakır Varyantı):	24
4.1.4. Tilki ile Nene Karı (Malatya Varyantı)	26
4.2. Gagauz Yeri (Moldova Sahası)	28
4.2.1. Kuyruksuz Tilki:	28
4.2.1.1. Gagauz Varyantın Türkiye Türkçesine Tercümesi	31
4.3. Horasan (İran Sahası)	36
4.3.1. Gollu Tilki (Varyant I)	36
4.3.2. Gollu Tilki (Varyant II):	37
4.3.3. Gollu Tilki (Varyant III)	39
4.4. Ermenistan Sahası	44
4.4.1. Kuyruğunu Kaybeden Tilki	44
4.4.2. Ermenice Metnin Türkiye Türkçesine Tercümesi	47
4.5. Türkmenistan Sahasında Kuyruksuz Tilki Masalları	50

4.5.1. Guyruksuz Tilki	50
4.5.1.1. Kuyruksuz Tilki (Türkiye Türkçesi)	54
4.5.2. Connuk Tilkiniñ Guyruklu Tilkilerden Ar Alışı	58
4.5.2.1. Kuyruğu Kesik Tilkinin Kuyruklu Tilkilerden Öç Alışı (Türkiye Türkçesi)	60
5. Varyantların Karşılaştırılması	61
6. Son Söz	69
KAYNAKLAR	75

KISALTMALAR

MDS : Mahdumgulınıñ Düşündirişli Sözlüğü.

THM : Türkmen Halk Masalları.

THN : Türkmen Halk Nakılları.

TS : Türkçe Sözlük.

ÖN SÖZ

Kuyruksuz Tilki masalı ile ilk tanışmamız bir proje için Türk lehçelerinden masal çevirisi yapmamızla gerçekleşmiştir. Bahsi geçen çalışma için Azerbaycan ve Gagauz Türkçelerinden çeviri yaparken, güzel bir ders verdiğini düşündüğümüz bu masalın Gagauz Türkçesindeki varyantını Türkiye Türkçesine aktarmıştık. Sonraları Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü bünyesinde vermekte olduğumuz “Horasan Türkleri ve Dilleri” dersinde öğrencilere Horasan Türkçesinden metin okuttuğumuz bir anda *Gollu Tilki* “*Kuyruksuz Tilki*” masalı tekrar karşımıza çıktı. Her iki Türk lehçesinde ortak olduğunu gördüğümüz masalı daha fazla araştırınca masalın esasen Anadolu sahasındaki varyanlarının daha önce tespit edilmiş ve çeşitli masal çalışmalarında (Yavuz 1992, Boratav 2009; Demirci 2010; Günay 2011) yayınlanmış olduğunu gördük. Anadolu (Türkiye), Horasan ve Gagauz Türkçelerinde görülen masalı Oğuz grubunun diğer lehçelerinde de aradık. Azerbaycan sahasında masal metnine ulaşamasa da, Ermenistan sahasında masalın aynı motiflerle yer aldığını tespit ettik ve yardımlarla bu Ermenice metne ulaştık. Türkmenistan sahasında ise biri aynı diğeri farklı adlı, fakat farklı motiflere sahip iki masal karşımıza çıktı. Türkmenistan sahasındaki masallar ile diğerleri arasındaki tek ortak motif tilkinin kuyruğunu yitirmesi idi. Yine de Türkmenistan sahasındaki *Kuyruksuz Tilki* ve *Kuyruğu Kesik Tilkinin Kuyruklu Tilkilerden Öç Alışı* adlı masallara da burada yer vermeyi uygun gördük.

Bu çalışma ile bizim *Kuyruksuz Tilki* masalı ile ilgili önceki çalışmalara katkımız Gagauz Türkçesindeki, Ermenicedeki ve Türkmenistan sahasındaki *Kuyruksuz Tilki* masal metinlerini vermek ve bunları Türkiye Türkçesine tercüme etmekle sınırlı olsa da, çalışmadaki sürecin ve sonucun bizim açımızdan son derece zevkli ve faydalı olduğunu ifade etmek isteriz.

G. Selcan Sağlık Şahin
Ankara, 2017